

Anotace

Moderujícím procesem zvládnutí nároků socializující společnosti je schopnost autoregulace jedince. Za jeden z takových vývojových úkolů lze považovat přechod, tranzici z rodinného prostředí do mateřské školy. Tranzice může být jednou z největších výzev jak pro dítě, tak i pro rodinu a pedagogy, protože nezahrnuje pouze jednu změnu, ale funguje v interakci různých změn.

Cílem našeho výzkumu je zjistit vývoj resilience v jednom z prvních významných tranzitorních momentů v životě dítěte, jakým je vstup do mateřské školy a podíl autoregulace na tomto procesu.

Teoretické základy našeho výzkumného projektu tvoří koncept resilience vycházející ze sociálně kognitivní teorie. Problematika se vzhledem k zaměření na adaptaci dítěte na vzdělávací systém dotýká také otázky autoregulace, která je v našem kulturním kontextu významnou složkou úspěšného zvládnutí nároků výkonové společnosti na dítě. Další významný aspekt, podílející se na úspěšné adaptaci, je bezesporu psychická odolnost dítěte, ve smyslu schopnosti účinně se vypořádat se stresem a nepřízní.

Ohniskem našeho výzkumu jsou děti předškolního věku (tři až šest let), které se adaptují na nové prostředí mateřské školy. Do tohoto prostředí přicházejí děti z rodiny. Počátek docházky do mateřské školy a vývojové úkoly s ním spojené považujeme za klíčové faktory působící v procesu socializace. Zajímá nás, jaké klíčové vlastnosti osobnosti vstupují do procesu adaptace a jak jej ovlivňují.

Porovnááme data získaná ve dvou časech měření, na počátku adaptačního období, v září 2013, a po třech měsících, což je doba, která je obecně považována za milník úspěšné adaptace (tj. konec listopadu). Ve výzkumu získáváme data pomocí pozorování učitelem, který je vyplnil do příslušného předem vytvořeného pozorovacího archu a dotazníkovou metodou Devereux Early Childhood Assessment for Preschoolers - DECA-P2, vyplněnou učitelem a rodičem.

Nejprve jsme prověřili reliabilitu použitých metod a provedli základní deskriptivní analýzu proměnných. Poté jsme přistoupili k ověřování výzkumných hypotéz pomocí t-testu, vzájemné korelace proměnných a mnohonásobné lineární regrese.